

Välvontaosasto
Maatalouskemian yksikköPvm/Datum/Date
11.3.2009Dnro/Dnr/DNr
2023/0405/2009**Toimenpideohje rahtisekoittajille, rehujen kuljettajille ja mautilloille salmonellan leviämisen ehkäisemiseksi**

Rehurasio Oy:n valmistamasta kanan- ja sianrehusta on todettu salmonellaa (S. Tennessee). Tämän hetkisen tiedon perusteella riskirehut ovat Kanatiiviste-Herkku, Yhdistelmä-Tiiviste, Mami-Tiiviste, Mami-Herkku super, Super-Mami puolitiiiviste, Sian-Herkku Tiiviste, Poikas-Herkku, Kanavilja-Herkku ja Kana-Herkku Profit ja ne on valmistettu ajanjaksolla 15.1.-10.3.2009. Evira on kieltänyt edellä mainittujen Rehurasion rehujen valmistuksen ja markkinoille saattamisen. Rehut on valmistettu Rehurasio Oy:n Raision tehtaalla. Rehurasio pyrkii mahdollisuuksien mukaan suorittamaan epäilyttävien rehujen takaisinvedon tiloilta. Tapaukseen liittyvien kustannusten osalta voi ottaa yhteyttä Rehurasioon.

Rahtisekoittajat

Mikäli em. rehuja on välitetty tiloilta tai jos jollakin asiakastilalla on ollut käytössä näitä rehuja, tulee rehun valmistuskalusto puhdistaa perusteellisesti ja desinfioida. Pesussa ja desinfiointissa voidaan käyttää pääsääntöisesti normaalisti käytettäviä pesu- ja desinfiointiaineita (esim. Virkon Advanced). Desinfiointiaineesta tulee varmistaa, että se tehoaa salmonellabakteeriin. Epäselvissä tilanteissa asian voi varmistaa desinfiointiaineen valmistajalta/markkinoijalta. Mikäli valmiste ei ole käyttövalmis, tulee käytettävä liuos valmistaa käyttöväkevyyden ylärajalle. Tärkeää on myös antaa pesu- ja desinfiointiaineiden vaikuttaa pinnoilla vähintään 15 minuuttia. Desinfiointiaine levitetään aina puhtaalle ja kuivalle pinnalle. Rahtisekoituskaluston pesu suositellaan tehtäväksi kerran viikossa, mieluiten työviikon päätteeksi, jotta kalusto saadaan kuivaksi. Tämän jälkeen suoritetaan kuiville pinnoille desinfiointi, jonka jälkeen otetaan pintasivelynäytteet esim. imuputkien, purkuputkien ja sekoitussäiliön pinnoilta (ETT:n Pintapuhtausnäytteenotto-ohje <http://www.ett.fi/index.php?ryhma=31>). Toistaiseksi kalusto suositellaan kaasutettavan jokaisen rehunvalmistuspäivän jälkeen (esim. Teflex).

Pintasivelynäytteiden ottamista varten omavälvontaan käytetystä laboratorion tilasta voi tiedustella steriilejä harsotaitoksia. Kaikki puhdistustoimenpiteet tulee merkitä kirjanpitoon. Rehuvälvonta suosittelee, että näytteet lähetetään tutkittavaksi akkreditoituun laboratorioon (esimerkiksi omavälvonnassa käytettävään lähimpään elintarvike- ja ympäristölaboratorioon).

Kaluston puhdistukseen, puhtaanapitoon ja hygieeniseen rehunvalmistukseen tulee kiinnittää nyt erityistä huomiota. Erityisesti on vältettävä rehun valmistusta ja ajoa riskialttiissa paikoissa mm. lantalan läheisyydessä. Lisäksi tarpeetonta kulkemista tilalla pitäisi välttää. Evira suosittelee, että tilalla, jolla on epäilyksen alaista rehua (Rehurasion em. rehuja), lisätään happolisää esim. Bio-Add tai Salkil jokaiseen sekoituserään. Riskin ulkopuolisilla tiloilla (tiloilla, jolla ei ole käytössä Rehurasion rehuja) happolisää lisätään tilalla viimeiseen sekoituserään.

Lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kuljettajan oma suojavaatetus ja jalkineet ovat helposti puhdistettavissa. Evira suosittelee, että rahtisekoittaja käyttää puhdasta haalaria, joka vaihdetaan päivittäin. Myös auton askelmien ja jalkatilan hygieenisyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Ohjaamon jalkatilat, matot, polkimet, askelmat yms. tulee puhdistaa ja desinfioida päivittäin. Mikäli rehua valmistetaan tilalla, jossa on todettu salmonella, tulee sinne mennä ajojärjestyksessä päivän viimeiseksi. Varastossa, jossa varastoidaan välitysrehuja, tulee kiinnittää erityistä huomiota riittävään tuholistorjuntaan.

Kuljetusliikkeet, jotka kuljettavat irtorehua ja säkkirehua

Kuljetusliikkeiden, jotka ovat kuljettaneet edellä mainittuja Rehuraision Raision tehtaalla valmistettuja rehuja, tulee nyt välittömästi puhdistaa ja desinfioida kuljetukseen käytetty kuljetuskalusto. Tämän jälkeen kuljetuskalustosta otetaan pintasivelynäytteitä kaluston pinnoilta esim. auton lasti-tilasta tai purkupu-putkesta ja kuljettajan jalkatilasta (katso edellä oleva ohje rahtisekoittajille). Rehusta tai kuljetuskalustosta otetut omavalvontanäytteet tulee toimittaa laboratorioon analysoitavaksi. Rehuvalvonta suosittelee akkreditoidun laboratorion käyttöä salmonellatutkimuksiin.

Jatkossa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kuljettajan oma suojavaatetus ja jalkineet on helposti puhdistettavissa. Myös auton askelmien ja jalkatilan hygieenisyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Ohjaamon jalkatilat, matot, polkimet, askelmat yms. tulee puhdistaa ja desinfioida.

Kaikki puhdistustoimenpiteet tulee merkitä kirjanpitoon. Rehuerien kuljetuksessa tulee myös huolehtia, että kuljetuskalusto tyhjäntyy täydellisesti kulloinkin kuljetettavasta rehusta. Evira muistuttaa, että kuljetetun rehun on oltava jäljitettävissä eli ajopäiväkirjan on oltava ajan tasalla

Mikäli kuljetuskalustosta todetaan salmonellaa, tulee asiasta ilmoittaa välittömästi Eviran rehuvalvontaan.

Maatilat

Edellä mainittuja rehuja käyttäneille tiloille Rehuraisio pyrkii toimittamaan mahdollisuuksiensa mukaan uutta korvaavaa rehua. Uuden rehun toimittamiseen saakka eläimet ruokitaan tilalla olevalla rehulla. Uusi rehu tulee pitää erillään saastumise-päilyn alaisesta rehusta. Rehun vaihdon yhteydessä siilot ja varastot tulee tyhjentää täydellisesti, puhdistaa mekaanisesti, esim. harjaamalla, ja desinfioida huolellisesti. Siiloista tulee irrottaa pohjakartiot, jotka tulee puhdistaa huolellisesti. Lisäksi siilojen yläosan ("katto") ja päällä olevan ilmaventtiilin ("ilmalukko") puhdistus on tärkeää. Desinfiointissa voidaan käyttää seuraavia valmisteita: Teflex, muurahaishappo ja formaldehydi. Siilojen desinfiointi tehoaa parhaiten, jos se tehdään höyryttämällä (lisätietoja ETT ry:ltä).

Kyseessä oleville tiloille kunnaneläinlääkärit tulevat ottamaan eläimistä ulostenäytteitä salmonella-analyysiä varten. Tiloilta otetaan tarvittaessa myös rehunäytteitä. Rehunäytteet analysoidaan salmonellan toteamiseksi Eviran Viikin laboratoriossa, ja jos rehunäytteistä ei löydy salmonellaa, siitä ilmoitetaan tiloille. Eläintautien Torjuntayhdistys ry:n (ETT) ohjetta tautisuojaustoimista tulee tiloilla kuitenkin toteuttaa tehostetusti (<http://www.ett.fi/index.php?ryhma=30>).

Jos eläimistä ja/tai rehuista todetaan salmonellaa, niin viranomaiset ottavat tiloihin yhteyttä ja antavat yksityiskohtaiset menettelyohjeet. Myös ETT ry antaa toimintaohjeita.

Lisätietoja:

Yksikönjohtaja Kaija Varimo, puh. 040 558 1637

Jaostopäällikkö Sinikka Marmo, puh. 040 725 7239

Eviran maatalouskemian yksikön ylitarkastajat, keskus puh. 020 690 999

Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry, Toiminnanjohtaja Pirjo Kortesiemi, puh. (06) 412 6999